

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

20 02

Tijdvak 2

Inzenden scores

Uiterlijk op 21 juni de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school op de daartoe verstrekte optisch leesbare formulieren naar de Citogroep zenden.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.

3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel.

Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 punten, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het antwoordmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het antwoordmodel anders is vermeld.

6 Het juiste antwoord op een gesloten vraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een gesloten vraag wordt het in het antwoordmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend.

Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.

7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

8 Voor deze toets kunnen maximaal 63 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer (artikel 42, tweede lid, Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO).

Dit cijfer kan afgelezen worden uit tabellen die beschikbaar worden gesteld. Tevens wordt er een computerprogramma verspreid waarmee voor alle scores het cijfer berekend kan worden.

3 Vakspecifieke regel

Voor het vak Economie 1 (nieuwe stijl) HAVO is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van drie punten voor het hele examen.

4 Antwoordmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

Maximumscore 2

- 1 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat door het beperken van de kredietverlening de beschikbare middelen voor het financieren van de bestedingen afnemen.

Maximumscore 2

- 2 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat Japanse bedrijven hun verkoopprijzen verlagen in een poging de teruglopende afzet een halt toe te roepen.

Maximumscore 2

- 3 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat aankopen worden uitgesteld in afwachting van (nog) lagere verkoopprijzen.

Opgave 2

Maximumscore 1

- 4 conjunctuurwerkloosheid

Maximumscore 2

- 5 1 – 5 – 3 – 4 – 2 – 6

Opmerking

Voor elke foutieve stap 1 punt in mindering brengen.

Opgave 3

Maximumscore 1

- 6 Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat de overheid vindt dat die goederen anders voor veel burgers te duur zouden zijn.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat de overheid vindt dat de burgers meer van die goederen zouden moeten gebruiken.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat de overheid vindt dat het gebruik van die goederen positieve externe effecten heeft.

Maximumscore 1

- 7 bemoeigoederen of een synoniem daarvoor

Maximumscore 2

- 8 prijsinelastisch
Uit de toelichting moet bovendien blijken dat de prijsverhoging geen invloed op de gevraagde hoeveelheid heeft.

Maximumscore 2

- 9 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
$$\frac{€ 280.000}{50 \times 1.600} = € 3,50$$

Maximumscore 2

- 10 Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat andere inkomstenbronnen kunnen worden gezocht, waarbij kan worden gedacht aan sponsoring.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat op de bedrijfskosten kan worden bezuinigd, waarbij kan worden gedacht aan eenvoudiger decors.

Opgave 4**Maximumscore 1**

- 11 Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{1,25}{1,16} \times 100\% = 107,759\% \rightarrow 7,8\%$$

Maximumscore 2

- 12 Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\text{De hoeveelheid daalt met } \frac{402.000}{412.000} \times 100\% = 97,573\% \rightarrow 2,4\% \quad \underline{\quad 1 \quad}$$

$$\text{De prijselasticiteit is } \frac{-2,4\%}{7,8\%} = -0,308 \rightarrow -0,3 \quad \underline{\quad 1 \quad}$$

Maximumscore 2

- 13 uitspraak 1 juist
uitspraak 2 onjuist

Maximumscore 2

- 14 in grafiek 3

Opgave 5**Maximumscore 2**

- 15 Een voorbeeld van een juiste berekening is:

import in 1999: $0,558 \times \text{€ } 374 \text{ miljard} = \text{€ } 208,7 \text{ miljard}$ 1

import in 2000: $0,555 \times \text{€ } 402 \text{ miljard} = \text{€ } 223,1 \text{ miljard}$

procentuele stijging: $\frac{223,1}{208,7} \times 100\% = 106,9\% \rightarrow 6,9\%$ 1

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Maximumscore 2

- 16 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat door de koersdaling van de euro import (van buiten de eurolanden) duurder wordt en dat die kostenstijging in de consumentenprijzen wordt doorberekend.

Maximumscore 2

- 17 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat door de koersdaling van de euro de exportpositie van Nederland (ten opzichte van niet-eurolanden) beter wordt, waardoor de productie voor de export kan toenemen.

Maximumscore 2

- 18 minder sterk
 Een voorbeeld van een juiste toelichting is:
 Een toelichting waaruit blijkt dat een groot deel van de Nederlandse buitenlandse handel met eurolanden plaatsvindt en dus niet beïnvloed wordt door een koersverandering van de euro en vroeger wel door een koersverandering van de gulden.

Opgave 6

Maximumscore 2

- 19 Bij (1) export
 Bij (2) verlagen
 Bij (3) links
 Bij (4) stijgt

Indien (1) én (2) juist	<u>1</u>
Indien (3) én (4) juist	<u>1</u>

Maximumscore 2

- 20 kopen
 20 miljoen vaten

	<u>1</u>
	<u>1</u>

Maximumscore 3

- 21 verkopen
 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
 $(260 \text{ miljoen} - 230 \text{ miljoen}) \times \$ 28 = \$ 840 \text{ miljoen}$

	<u>1</u>
	<u>2</u>

Opgave 7

Maximumscore 2

- 22 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
 Een antwoord waaruit blijkt dat (in principe) eerste levensbehoeften tegen het lage tarief en luxe goederen tegen het hoge tarief worden belast.

Maximumscore 2

- 23 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
bedrag tegen hoog tarief: € 60,08 × 1,175	€ 70,59	
bedrag tegen laag tarief	€ <u>40,85</u>	
totaalbedrag	€ 111,44	<u>1</u>

	<u>1</u>
	<u>1</u>

Maximumscore 2

- 24 uitspraak 1 onjuist
 uitspraak 2 juist
 uitspraak 3 onjuist

Indien 2 van de 3 juist	<u>1</u>
Indien 1 van de 3 juist	<u>0</u>

Opgave 8

Maximumscore 2

- 25 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
 $8Q = 3,2Q + 11.520 \rightarrow Q = 2.400$

Opmerking
 Als de juiste break-evenomzet is berekend, 1 punt toekennen.

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Maximumscore 2

- 26 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
TK: € 3,2 × 6.000 + € 11.520	€ 30.720	<u>1</u>
TO: 6.000 × € 5	€ 30.000	
verlies	€ 720	<u>1</u>

Maximumscore 2

- 27 ja
 Uit de toelichting moet blijken dat dan in elk geval nog een deel van de constante kosten wordt terugverdiend.

Opgave 9

Maximumscore 3

- 28 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
vast bedrag per jaar	€ 55	
kosten container: 26 × € 1,45	€ 37,70	
	€ 92,70	<u>1</u>
- aantal kilo's: $\frac{€ 160 - € 92,70}{€ 0,15} = 448,7$ 2

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Maximumscore 2

- 29 • de burgers van Lindewal... afname
 • sommige mensen... toename
 • een aantal mensen... afname
 • steeds meer mensen... afname
- Indien 3 van de 4 juist 1
 Indien 1 of 2 van de 4 juist 0

Maximumscore 2

- 30 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
 Een antwoord waaruit blijkt dat de welvaartsstijging door de afname van de negatieve externe effecten groter moet zijn dan de welvaartsdaling door de dalende koopkracht / de stijgende lasten.

Opgave 10

Maximumscore 3

- 31 • initiële loonstijging De loonstijging ... koopkrachtverbetering op.
 • incidentele loonstijging Aangezien ze ... een hoger salaris.
 • prijscompensatie Volgens de CAO ... de inflatie.
 • secundaire arbeidsvoorwaarde In de CAO ... kinderopvang.
- Indien 3 van de 4 juist 2
 Indien 2 van de 4 juist 1
 Indien 1 van de 4 juist 0

Maximumscore 2

- 32 Eén van de onderstaande:
 • Uit het gegeven dat het tekort aan leraren aanleiding kan zijn de salarissen te verhogen.
 • Uit de aandacht voor zaken als scholing en kinderopvang.
 Een voorbeeld van een juiste toelichting is:
 Een toelichting waaruit blijkt dat vanwege de krapte op de arbeidsmarkt werken in het onderwijs aantrekkelijker gemaakt moet worden.

Einde